

I.

На правому березі ріки Самари, зких десять миль від Дніпра лежало українське село Спасівка. Даремне шукав би хто в теперішню пору за ним. Воно пропало. Зруйноване, поросло травою. Як багато, багато інших тогочасних українських осель

Як Спасівка не відрізняла ся своєю долею від других посестрець, Так само була похожа своїм зверхнім виглядом на другі оселі: такі самі хати з дерева та глини вкриті соломою або очеретом.

Хати стояли рядком до сонця на південь, оточені огородами та садками. По середині села велика площа — майдан, на якому стояла невеличка деревляна црковця, а побіч неї вбоге попівство.

Не було тут видно зверха ніякої заможности. Кожен клав хатку таку, щоб лише перед студинею та спекою захистити ся, а більш нічого. Нікому не снило ся вкладати на будову гарних домів з хоромами, бо ніхто не вгадав, що завтра буде, чи його праця від разу не спопеліє. То були страшенні набіги татарських на Вкраїну.

У тих часах вибирали люди під свої оселі такі місця, які після їх гадки давали би найпевніший захист перед ворогом, та в яких можна би найвигідніші знайти умови до життя: отож недалеко води або над водою, а відтак близь ліса або очерету, де би на випадок татарського набігу найбезпечніше було скрити ся та уйти поганської неволі.

Спасівку зложили на сему місці тому, що тут надибали цілий гай терневий тай до Дніпра не було далеко, де росли великі ліси, звідкіля можна було набирати достатком дерева.

Першою роботою Спасівчан, що тут поселили ся, було прорубати серед терневого гайку круті стежки та покопати ями на сховок своїх статків, на випадок якоїсь татарської халепи.